

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petstvarica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 98.

V Ljubljani, v soboto dne 30. septembra 1911.

Leto I.

Delavke! delavci!

V četrtek, dne 5. oktobra se snide na Dunaju državni zbor. Sklican je na predlog socialnih demokratov, ki so bili zahtevali, da se skliče takoj, to se pravi brez zamude, brez čakanja in odlašanja. Lahko bi že zboroval, če se ne bi bili klerikalci in agrarci na konferenci klubskih načelnikov izrekli za zavlačanje in če bi bili ostali meščanski poslanci bolj odločno nastopili proti vladi. Dr. Sylvester, ki je čutil, da volja večine ni tako močna, kakor so bile glasne njene besede, je sporazumno z vlado določil, da bo prva seja v četrtek.

Baronu Gautschu se ni mudilo. On se je hotel najprej pogajati z ogrsko vlado in potem šele stopiti pred parlament.

Agrarcem in klerikalcem se ni mudilo. Njim bi bilo ljubše, da bi trajale počitnice še par mesecev, kakor pa da bi storil parlament tiste sklepe, ki jih pričakuje ljudstvo, ki pa so v nasprotju z oduševsko politiko.

Predolgo se vendar ni dalo zavlačiti, ker je bila ljudska nevolja že prevelika.

Predsedništvo zbornice je napol ugodilo zahtevi socialnih demokratov ter je povabilo poslanca na sejo za četrtek, 5. oktobra.

Sedaj pa mora biti zavlačanja konec.

Državni zbor ima sedaj eno

samo nujno nalogo

in ljudstvo po vsej državi zahteva, da jo izpolni. Vse ugibanje o delovnem programu in določanje dnevnega reda nima za ljudske množice nobenega pomena, če ne posveti zbornica svojega prvega dela

boju zoper draginjo

in če ne opravi tega dela tako temeljito, da se nedvomno zagotovi uspeh. Ljudstvo se v sedanjem trenutku ne more zanimati za nobene reforme opravičnikov. Ljudstvo ne zahteva nobene brambue predloge, ki naj bi še povečala njegova bremena. Ljudstvo ne zahteva nobene davčne reforme, s katero se imajo pomnožiti neposredni, konzumni davki. Ljudstvo se ne interesira za nobene rekonstrukcije ministrstva in za nobene željice po ministrskih frakih, zakaj

ljudstvo ima veliko skrb,

ki presega v sedanjem času vse druge skrbi in katere hoče biti rešeno, preden pridejo druga vprašanja na dnevni red in preden bo prepozno. Zakaj

ljudstvo strada!

Od državnega zbora pričakuje in zahteva rešitve; državni zbor pa je dolžan poslušati njegov glas in izpolniti njegove zahteve.

Povedati hočemo to še enkrat poslancem, preden se snidejo na Dunaju. Poklicati jim hočemo v spomin, da so bili izvoljeni kot ljudski zastopniki, da je torej njih naloga zastopati in varovati

ljudske interese.

Povedati jim hočemo, zato da ne bodo imeli nobenega izgovora in da bodo razumeli, kaj se od njih zahteva in pričakuje.

Zato je potrebno, da se pokaže delavska množica in zato bo še pred sestankom državnega zbora

manifestačen ljudski shod,

ki ima pokazati pravo mišljenje delavskega ljudstva in brezdvomno konstatirati njegove zahteve.

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

— Ne ... ampak drug drugega ne vprašujete po bojazni ...

Nikolaj je urno snel svoja očala, posadil jih zopet nazaj in gledal nepremično svoji sestri v obraz. Neprijetni molk je vznemirjal Vlasovko, vstala je s stola, da bi kaj rekla, a Sofja se je dotaknila njene roke in tiho prosila:

— Oprostite mi ... nikoli več ne bom!

Njena prošnja je spravila mater v smeh, in čez nekaj minut so vsi trije vneto in prijeteljsko govorili o poti na deželo.

XV.

Ob jutranjem svitu se je peljala mati na poštne voze po razmočeni cesti. Vlažen veter je pihal, blato je brizgalo na vse strani, a voznik, sedeč pri kraju, napol obrnjen proti njej, je tožil zamišljeno skozi nos:

— Svojemu bratu rečem: daj, razdeliva si! Pa sva začela deliti ...

Z bičem je udaril po levem konju in zakričal srdito:

— N-no! Naprej mrha mrhasta! ...

Tolste jesenske vrane so zamišljeno stopale po golih njivah, hladno je žvižgal veter nad njimi. Vrane so se nastavljale sunkom vetra, ki jim je dvigal perje; umikajoč se sili so se preletavale leno na drug kraj.

— Pošteno me je ociganil ... videl sem, da ni zame nič več ... — je dejal voznik.

Mati je slišala njegove besede kakor v sanjah; v srečju ji je rasla nema misel, spomin ji je postavil pred oči dolgo vrsto dogodkov, ki jih je preživela poslednja leta; ogledovala jih je in povsod je opazila sebe. Prej se je življenje razpletalo nekje v daljavi — čemu? A sedaj se je v nje oči godilo marsikaj z njeno pomočjo. In to je zbuvalo v njej nezaupanje in zadovoljstvo in tiho bridkost ...

Vsenaokoli se je zibalo in gibalo počasno; na nebu so se podili drug za drugim sivi oblaki, ob cesti so švigala mokra drevesa zibajoč svoje gole vrhove, polja so se širila, holmi so se vzdigali in pogrezali, in bilo je, kakor da ves dan hiti nečemu daljnemu, nujnemu nasproti. Noslajoči voznikov glas, cingljanje kraguljčkov, vlažno žvižganje vetra, vse to se je zlivalo v reko, ki je tekla nemirno in se zvijala nad poljem z enakomerno silo in budila otožne misli ...

— Bogatino je celo paradiž pretesan ... tako je! ... Pritiskati me je začel ... gospodarka mu je bila prijazna ... — je nadaljeval voznik in se zazibal na sedežu.

Dospelši na postajo je odpregel konja in dejal materi z brezupnim glasom:

— Daj mi groš, da spijem ...

Dala mu je novce, potehtal ga je na dlani in dejal materi z enakim glasom:

— Za tri — žganja, a za dva — kruha ...

Popoldne je vsa obita in premrzena dospela mati v veliko vas Nikolsko, šla na postajo, naročila čaj in sedla k oknu položivši svoj težki kovčeg pod klop. Z okna je bilo vi-

Delavci in Delavke!

Če soglašate z našim mnenjem, da se ima parlament takoj, ko se snide, brez obzira na vse vladne želje, baviti v vprašanju draginje in brez nepotrebnega zavlačanja storiti take sklepe, ki resnično olajšajo življenje ljudstva, tedaj bodite

jutri, v nedeljo, ob dol 3. popoldne

na svojem mestu. Pridite v množicah, ženske in moški

na vrt „Narodnega Doma“,

da potrdite s svojo udeležbo svoje zahteve.

Kogar ne tare draginja, naj ostane doma. Njega ne potrebujemo.

Kdor misli, da se ne mudi in je tako dobro podkovan, da čaka na zboljšanje razmer lahko še vso zimo, naj se gre zabavat.

Kdor pa je občutil gorje sedanje groze, ta naj pride.

Če pridete vsi, ki ste izmučeni vsled draginje, vsi, ki vas plaši zima s svojimi novimi zahtevami, vsi, ki ste stisnili jermen že do zadnje luknje, vsi, ki nimate polnih kleti in polnih denarnic, tedaj vas bo toliko, da bo

vaša manifestacija zgovorna

že vsled vašega števila.

Nič drugega ne zahtevamo od vas, kakor da pridete. S tem, da se pokažete kot množica, storite dovolj in poveste dovolj. Da bo vaša manifestacija dostojna in ponosna, se razume samo ob sebi. Zato nam jamči vaša zavednost, ki se je že izkazala pri neštetihih prilikah. Jutri gre za

manifestacijo zavednega delavstva,

ki zna pokazati svojo odločnost, pa varovati svoj dobri glas.

Jutri pove delavstvo, kaj misli in hoče, potem pa ima besedo državni zbor.

Na noče torej!

Vprašanje jutrnjega shoda je vaš vsakdanji kruh.

Možje in žene! Mislite na svoje otroke, pa boste razumeli, da vas mora vaša dolžnost privedi do zadnjega na ta shod!

Vreme pa gor ali dol — jutri na svidenje na vrtu „Narodnega Doma“!

Italijansko-turški konflikt.

Italijanska vlada je Turčiji napovedala vojno. Visoka diplomacija pravi sicer — po besedilu nekaterih večeršnjih telegramov — narobe: Turčija je odklonila italijanski ultimatum in napovedala Italiji vojno. Ali kdor bi se hotel ukvarjati s tem, bi se moral pričeti za besede, ki nič ne pomenijo. Nobeno diplomatično zasukanje ne more izpremeniti ali zakriti dejstva, da je Italija začela to vojno in da ima vso odgovornost pred sodiščem zgodovine Italije. Ta odgovornost pa je tem večja, ker je nastop Italije frivolni in brezvesten, da mu je težko najti primere v zgodovini in ker je roparski napad tako očiten, da ga najbolj pretekane „visokopolitične“ finese ne morejo izpremeniti v obrambo kakšnih interesov ali pa vsaj v varovanje tistega bajeslovnega „državnega dostojanstva“, s katerim politični velešpeku-

lantje najrajši pitajo narode, kadar jih najbolj goljufajo.

Za pustolovščino italijanske vlade je porabna le ena primera: Če se oborožim z revolverji in noži, pa si nabašem v žepu nekoliko bomb in vzamem še nekoliko čvrstih tolovajev s seboj; če grem tedaj v hišo človeka, ki mi ni storil nič žalega in mi ni ničesar dolžan, pa nima toliko revolverjev in toliko ljudi v hiši, kolikor jih vodim jaz s seboj; če se široko razkoračim pred tem mirnim človekom, pa se nad njim zaderem: „Priznaj takoj, da imam v tej hiši gospodariti jaz, ti pa se izseli, sicer moram s silo — varovati svoje interese“ — tedaj storim natančno to, kar je storila italijanska vlada s Turčijo. Razlika je le ta, da bodo mene imenovali razbojnika, Italiji pa pravijo „vojskujoča sila“. In še ta razlika je,

— Ne vem ...

— A kaj je napravil?

— Ne vem! — je ponovilo dekle. — Slišala sem le, da so ga zgrabili ... Stražnik je tekel za komisarjem in kričal: Prijeli so ga, ženo ga! ...

Mati je pogledala skozi okno — na trgu so se pokazali kmetje. Eni so šli počasi in premišljeno, drugi urno zapenjaje spotoma svoje kožuhe. Pri stopnicah so vsi obstali in se ozirali nekam na levo ... Čudna tihoča je vladala ...

Tudi deklica je pogledala na cesto in hitela iz izbe glasno zaloputnivši duri. Mati je zadrgetala, potisnila svoj kovčeg globlje pod klop in ogrnivši šal in šla urno k durim: nerazumljiva želja jo je prijel, da gre, da beži, in le s težavo jo je zadušila.

Ko je stopila na stopnice, ji je udaril oster hlad v oči in v prsi, zakašljala je in noge so ji odrevenele — sredi trga je korakal Ribin z zvezanimi rokami na hrbtu, poleg njega dva orožnika; pri stopnicah glavarstva je stala množica ljudi in molče čakala.

Omamljena in skoro nezavestna je mati strmela — Ribin je dejal nekaj, njegov glas je slišala, a besede so izginile brez odmeva v temni, trepetajoči pustinji njenega srca ...

Ozrla se je naokoli in vzdihnila — pri stopnicah je stal kmet s široko, svetlo brado in jo nepremično gledal s svojimi modrimi očmi. Zakašljala je in otirala vrat z onemoglimi rokami; z naporom ga je vprašala:

— Kaj pa se je zgodilo? (Dolje.)

da bo mene najbrže vendar prišla policija in me sodišče vteklo v luknjo, dočim ni za Italijo nobenega žandarja in nobenega sodnika, in če se ji rop posreči, se bo z njim vpiro vsega sveta lahko ponosno bahala in sprejemala — knežje čestitke.

Če se ji posreči rop. To namreč vendar še ni tako gotovo, kakor se zdi marsikateremu italijanskemu lajtnantu, ki že presteva, za koliko let bo hitreje avanziral. Italija se je nekoč grozovito ubizala v Eritreji, kjer je izgubila ljudi, potratila milijone in neslavno zaigrala tisti „ugled“, ki ga je hotela povečati s svojo kolonialno pustolovščino. Kako bo v Tripolitani, tega še nihče ne ve.

Turčija je v tej svoji afričanski pokrajini razmeroma slaba, vendar pa ne tako slaba, kakor trobijo patriotični hujšaki, ki bi radi preslepili italijansko ljudstvo. Turčija ima v Tripolitani divizijo svojega vojaštva, to je 17 bataljonov pehote, 10 konjeniških eskadron in šest modernih topniških baterij. Četudi niso te čete v vojnem stanju, jim je vendar treba prišteti okrog 30.000 mož domače milice, ki pozna deželo. Da nimajo stoječe vojske pravice zaničevati take milice, je pokazala angleško-burska vojna.

Italijani so tuji v deželi in tuji v tripolitanskih razmerah, v katerih se vojna ne more voditi tako kakor na domačih vežbalščih in na paradulh manevrih. V teh krajih, kjer ni železnice in cest, kjer primanjkuje vode in živeža preveč, je drobna, gerilska vojna tembolj nevarna, ker je prebivalstvo versko fanatično in strastno sovražno tujcem. Daleč v deželo sega puščava, ki lahko postane izvrstno zavetišče domačih čet, pa strašno pokopališče italijanskih vojakov. In če se — ne v par tednih, temveč po dolgih letih — Italiji posreči zatreti vsak upor in „pomiriti“ deželo, tedaj bo imela za velikanske žrtve, ki se danes sploh še ne dajo preceniti, upustošeno in izrabljeno deželo, v katero bo morala nalagati milione in milione, da popravi škodo po vojni, pa zopet milione in milione, da uredi gospodarstvo in napravi kolonijo rodovitno. Če bo namreč imela milione; če se ne bo prej doma ruinirala.

Nevarnost te latinske vojne pa sega še drugam. Največja katastrofa še ne bo, če pojde zaradi nje trozveza rakom žvižgat. Toda italijanski napad na Turčijo lahko povzroči na Balkanu zmešnjave, ki bi bile desetkrat nevarnejše od tripolitanske pustolovščine. S farizejsko hinavščino je italijanska vlada razposlala balkanskim državam okrožnico, ki priporoča v Atenah, Beogradu, na Cetinju, v Sofiji in v Bukarešti mir, češ da ima Italija resen namen varovati na Balkanu sedanji položaj. Nekaj groteskno smeškega je v tej okrožnici, kakor če hoče ropar dajati moralne nauke tistim, ki bi eventualno tudi hoteli postati roparji. Ali Italija nima protektorata nad balkanskimi državami in Tripolitani ji utegne dati toliko oprave, da se misli ne bo mogla na Balkan. Če pride Turčija v zadrego zaradi Afrike: Kaj more Italija storiti, da prepreči požar na balkanskem polotoku? Balkanska vojna pa lahko postane svetovna vojna; to je tako stara znanost, da jo čivkajo vrabci nad glavami vseh diplomatov.

S tega stališča je pustolovska ekspedicija Italije zločin, ki ga zgodovina nikdar ne bo mogla odpustiti.

Carigrad, 29. septembra. Ministrski svet je po zrelem posvetovanju soglasno sklenil odkloniti zahteve italijanske ultimatum in predočiti vsem evropskim vladam odločen in utemeljen protest proti včerajšnji noti italijanske vlade.

Carigrad, 29. septembra. V sled vesti o italijanskem ultimatu in o odgovoru, ki ga je sklenil ministrski svet, so vsi kurzi po borzi silno padli. Med prebivalstvom je velikansko razburjenje. Mnogo Italijanov je zapustilo mesto iz strahu pred izgredi.

Carigrad, 29. septembra. Vedenje Grške je sumljivo. Grške čete se zbirajo ob turški meji. Razširjena je govorica, da ima Grška tajno pogodbo z Italijo. Ljudstvo verjame in je silno razburjeno. Tukajšnje časopise piše v najostrejših tonih proti Italiji in imenuje njeno početje navadni rop.

Carigrad, 29. septembra. Iz Albanije prihajajo vznemirljive vesti. Malisori in Miriditi se baje resno pripravljajo na vstajo. Turško vojaštvo v Albaniji ne zadošča.

Dunaj, 29. septembra. V sled vesti iz Carigrada je borza silno vznemirljena.

London, 29. septembra. Tukajšnje časopise sodi zelo pesimistično o položaju in pravici, da je Turčija v nevarnosti, da izbruhne revolucija, za vso Evropo pa lahko nastanejo katastrofalne komplikacije.

(Glej zadnje vesti).

NOVICE.

* **Pijanec je zgorel.** Letos meseca marca je pogorel kozolec gostilničarki Ani Dobiti v Drevohisticah pri Olomucu. Ko so pretečeni mesec začeli pospravljati pogorišče, so našli zgorelo okostje moža v starosti 50 let, ki je

večer pred požarom pil v gostilni Ane Dobite ter šel leč na kozolec. Osebnosti zgorlega moža, ki je bil precej dobro oblečen, niso mogli dognati.

* **Zastrupljenje bogatina.** Pretečeno nedeljo je umrl v Krakovu 61 leten zavarovalni uradnik Vincec Malik. V pokojnikovi sobi sta bili ob zadnji uri gospa Jaskolska in njena 18letna hčerka, ki je gojila z ranjnim kljub ogromni razliki v letih ljubavno razmerje. Rajni Malik je bil zelo bogat, posedoval je več hiš in je upravljal 45 tujih hiš. Njegovi letni dohodki so dosegali svoto 30.000 K. Pri cenitvi zapuščine pa je sodnija našla le borih 25 K gotovine, čeprav je Malik dan pred svojo smrtjo dvignil v hranilnici 80.000 K. Sumijo, da sta Jaskolska in njena hčerka s strupom spravili Malika s poti, da bi dobile v roke denar. Obe ženski so zaprli, Malikovo truplo pa bodo obducirali.

* **Kraljevič s prazno denarnico.** Srbski kraljevič Jurij se je pritožil na državni svet, ker mu noče finančni minister izplačati od skupščine dovoljene apanaže 60.000 frankov. Odgovorili so mlademu kraljeviču, da morajo s tem zneskom poplačati njegove ogromne dolge, ki jih je napravil takrat, ko je šel igral vlogo „srbskega prestolonaslednika“. Kraljevič se je nato skliceval na določilo zakona, da sme kljub eksekuciji zahtevati izplačilo tretjine apanaže. Državni svet pa mu je odgovoril, da gorenje določilo zakona velja samo za srbske uradnike, ne pa za prince kraljeve hiše, ki so podvrženi edino dvornemu statutu, in je zavrnil kraljevičovo pritožbo kot neutemeljeno.

* **Uničeno mesto.** Iz Lisbone javljajo dne 28. t. m.: Strašen morsk vihar je uničil mesto Epinho. Morje je poplavlilo mesto in razdejalo ter odneslo mnogo hiš. Mnogo oseb je prišlo ob življenje.

* **Hoja na Etno.** Pred kratkim je odšla znanstvena komisija uglednih učenjakov na blujajočo Etno, da bi natančno v neposredni bližini opazovala blujanje ognjenika in nastajanje novih žrel. O potovanju združenem z velikimi napori in nevarnostmi pripovedujejo udeleženci naslednje: Boriti se je bilo z velikimi težavami in dalj časa je bilo naše življenje v nevarnosti. Kajti ko smo došli v bližino glavnega vulkanskega žrela so začeli uhajati iz njega strupeni in škodljivi plini. Mislili smo že, da smo zavedno izgubljeni, kar nastane nevihta, ki je v kratkem razpodila vse pline. Po težavnih potih smo se priplazili do opazovalnice (observatorija), kjer smo dobili prof. Zuccara nezvestnega. Predstava, da bi bili zadnji zemeljski potresni sunki le posledica ognjenikovega delovanja, se je izkazala za napačno. Lava teče v mogočnih potokih v doline. Vodovje doline Lengua glossa je popolnoma z lavo pomešano. Krasni park in bogati gozdovi markiza de Majorana so po vsem uničeni. Pepel pada kakor droben dež daleč v morje. Viharji so napravili v citronskih nasadih škodo za milijon lir. Prebivalstvo je še vedno preplašeno in razburjeno. Večjo družbo veselih dijakov iz Katanije, ki so se peljali v avtomobilu in igrali na mandolino, je ljudstvo kamenjalo, policija pa se je branila sprejeti napadene dijake v varstvo.

* **Nečloveški indijski roparji.** Skoro neverjetno doni iz Mehike došlo poročilo o nečloveških grozodejstvih Indijancev, ki smo jih navajeni čitati samo v „indijskih povestih“. Uporna četa Indijancev v državi Chiapas je zadnjo soboto nanadoma napadla, oropala in zažgala kraj Chanullo. Nekega moža so Indijanci križali, žene in doraščeno dečo so poklali. Najsorujše pa so počenjali z dojenčki in nedoraslimi otročiči. Metali so jih visoko v zrak in jih potem lovili na otrovane sulice. Nečloveške indijske roparje sedaj zasleduje vojaštvo.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob polu 11. dopoldne in stane naročnina

Za avstro-ogrske kraje.

celoletna	K 18.—
polletna	9.—
četrtletna	4.50
mesečna	1.50

Za Nemčijo:

celoletno	K 21.60
polletno	10.80
četrtletno	5.40
mesečno	1.80

Za ostalo inozemstvo celoletno 30 kron.

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnina je pošiljati naprej.

Posamezna številka 6 vin. v administraciji in tobakarnah.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Tudi mleko hočejo podražiti.** Po Ljubljani se raznašajo glasovi, da hočejo mlekarice podražiti mleko za 4 vinarje pri litru, ali da hočejo postopati previdno in povišati cene najprej le v nekaterih hišah, potem pa polagoma dalje, tako da bi ostala vsa procedura kolikor mogoče neopažena. Za podražanje mleka ni v Ljubljani absolutno nobenega povoda in ta atentat je tembolj obsodbe vreden, ker se je na trgu že vse drugo tako podražilo, da je sploh komaj mogoče še kaj kupiti. Ali podražanje mleka je še hujše kakor podražanje drugih produktov, ker je to hrana otrok in bolnikov. V delavskih družinah ne pomeni podražanje, da si ne morejo toliko prihraniti kakor drugače, ampak da si ne morejo toliko kupiti kakor drugače. In če bi imelo biti delavstvo poleg vsega drugega pomankanja še obsojeno, da ne bi moglo svojim otrokom kupiti tistih par kapljic mleka, če si delavka ne bi smela več privoščiti tiste kave, ki ji nadomešča mesno hrano, bi postal položaj kratkomalo neznošen. Zato je treba proti temu atentatu, ki je še posebno predržen z ozirom na slabo kvaliteto v Ljubljano prihajajočega mleka pravočasno protestirati in organizirati uspešen odbor. Opozorjamo pa tudi naš magistrat, da naj se končno zdrami ter spomni, da ima glede na aprovizacijo občine in na varstvo občinarjev pred takim oduštvom tudi svoje naloge.

— **Žena.** Zakaj napreduje ideja socializma pri nas še vedno prepočasno? Vzrokov je dosti, toda na enega se misli premalo. Delavci se organizirajo, med njimi se agitira — kje ostane pa žena? Dokler je mož, brat, oče na shodu, sedi žena ali sestra ali hči sama doma in se hučuje nad „rdečkarji“, ki zapeljujejo moža in razdirajo družbinsko življenje. Prepripi so posledica tega in mnogi mož izostane končno zaradi „ljubečega domačega mira“ iz organizacije, postane jezljiv in končno popolnoma indiferenten. To je velika napaka in delavci bi morali kolikor mogoče skrbeti za to, da se odpravi. Bojujemo se za svobodo; a gotovo ne le za svojo, temveč za svobodo vseh ljudi, katerim je treba tudi ženo prištevati, kajti časi katoliških koncilov, na katerih se je razpravljalo, ali ima žena tudi dušo kakor mož, so pač menda minili. Mi se ne zanašamo na nobeno tujo pomoč, temveč pravimo, da se delavci le sami lahko rešijo. Kdo naj pa reši ženo, kdo naj njo osvobodi, ako ne ona sama? Tudi žensko vprašanje je kos socialnega vprašanja in v boju za svobodo je žena sebi in nam potrebna. Da se pride do tega prepričanja, ni treba mnogo premišljevanja. Žena živi z nami, dela z nami, trpi; v najnežnejši dobi ima ona največji vpliv na naše otroke, od katerih pričakujemo nadaljevanje in izvršitev svojega dela. A žena nam je danes tuja; ker ne razume naših misli in čustev in vsled tega nas pogostoma tudi naši otroci ne razumejo. Najvažnejše sredstvo v našem boju je izobrazba in omika na podlagi svobodnega mišljenja. A ravno žena, ki vsaja otrokom prvo kal misli, ki jim daje prvo človeško oliko, tiči preko glave v predsodkih, katere prenaša potem tudi na otroke. Ako naj dobi naša deca svobodno izobrazbo, je gotovo potrebno, da znajo najprvo oni svobodno misliti, ki otroke v prvi vrsti izobrazujejo. Na prvem mestu stoji tu žena. Skušajmo njo najprej duševno osvoboditi. Doma je to seveda težavno, večina nam nemogoče. A čemu imamo društva? Privedite svoje žene s seboj, dajte jim priliko, da sodelujejo z vami ne le v skrbih in mukah vsakdanjega življenja, temveč tudi pri vašem najvažnejšem delu; dajte jim priliko, da spoznajo to vaše delo in prepričali se bote, da ne manjka ženi sposobnosti za idealni boj svobode. Ako bo vedela, pokaj hodite v društvo, se ne bo več zaradi tega hudovala, temveč z veseljem bo sodelovala in tako bo še le postala vaša prava, zvesta tovarišica, kar je danes le po imenu.

— **Šišenski sodrugi in sodružice** se zbero jutri ob 2. popoldne pred hišo Konzumnega društva ter odidejo odtod korporativno na shod na vrtu „Narodnega Doma“.

— **Iz Most, Vodmata in Zelene Jame** odkorakajo sodrugi in sodružice v nedeljo popoldne ob 2. na draginski shod v Ljubljano. Zbero se pred Suhadolcem v Zelene jame.

— **Odbor pevskega zbora „Vzajemnosti“** ima v ponedeljek, 2. oktobra ob 8. zvečer sejo v društvenih prostorih. Vsi člani so vabljeni, da se je točno udeležijo.

— **Plesna šola „Vzajemnosti“** se otvori prihodnjo nedeljo dne 8. oktobra. Plesne vaje bodo vsako nedeljo in praznik od 2. popoldne do 7. zvečer v mali čitalniški dvorani v „Narodnem domu“.

— **Umrli so v Ljubljani:** Fran Prešeren, mest. pol. stražnika sin, 6 mesecev. — Marija Hribar, delavčeva vdova, 57 let. — Ivana Krajšek, mestna uboga 70 let. — Terezija Peternelj, služkinja, 23 let. — Jakob Truška, zasebnik, 83 let. — Peter Jenko, mestni delavec, 74 let. — Marija Hočvar, posestnikova žena, 40 let. — Matilda Scheureker, mestna uboga, 55 let. — Helena Petrin, posestnica, 79 let. — Jakob Smodič premogar, 32 let. — Elizabeta Kralj, posestnikova hči, 6 let. —

Ivana Smolej, hišina, 28 let. — Pavel Dimic, posestnikov sin, 9 mesecev. — Katarina Rozman, uradnikova vdova, 91 let. — Josip Tomec, dnuar, 39 let. — Ivana Valentič, delavka tobačne tovarne, 37 let. — Klotilda Podreberšek, hči mest. polic. nadstražnika, 1 leto. — Marija Senkinc, posestnikova žena, 43 let. — Karl Klemenčič, bivši trgovski sodrugi, 64 let. — Marija Kregar, učenka, 10 let.

— **Koncerti „Slovenske Filharmonije“.** V nedeljo 1. oktobra t. l. priredi „Slovenska Filharmonija“ v veliki dvorani hotela „Union“ ljudski koncert, ter otvori s tem ciklus rednih popularnih muzikaličnih prireditev v zimski sezoni 1911/12. Odbor „Slovenske Filharmonije“ je angažiral za svojega kapelnika znanega izbornega dirigenta g. Vlačava Talicha, sedanjega šefa slovenske opere. V njegovem napornem delu mu stojita ob strani še kapelnika gg. Jerenias in Tamhina. Popularni koncerti „Slovenske Filharmonije“ bodo vsako drugo nedeljo od meseca oktobra do marca. Gojila se bo, kakor lani, simfonična in zabavna glasba, in upati je, da pride na ta način sleherni poslušalec na svoj račun. Pri izvajanju simfoničnih točk se ne bo serviral. Odbor pa namerava tudi med tednom uvrstiti nekaj izključno zabavnih prireditev. Orkester je sedaj zopet popoln, šteje 34 godcev in je med njimi nekaj prav izbornih in prvih moči. Ker so koncerti „Slovenske Filharmonije“ tako v sestavi, kakor tudi v izvajanju posameznih točk vsekako na višku umetnosti se pričakuje obilen obisk. Začetek koncerta vsakokrat ob 8. zvečer. V vstopnini po 80 vin. je všteti prispevek za starostno zavarovanje, ter tudi sporedi, ki bodo slavnemu občinstvu na mizah na razpolago.

— **Vinsko trgatve priredi** strokovno društvo krojaških pomočnikov v Ljubljani v nedeljo, dne 1. oktobra 1911 v restavraciji gosp. Matjan, Turjaški trg (bivši katoliški dom). Po trgatvi ples in druge zabave. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina za osebo 30 v. Na mnogobrojno udeležbo vabi odbor.

— **Sumljiv prodajalec.** Predvčerajšnjim dopoldne je nek 10letni deček prinesel k nekemu zlatarju prodajati niklasto uro. Ko ga je zlatar vprašal, kje je uro dobil, je po popustil in zbežal. Kdor uro pogreša, naj se čimprej zglozi na magistratu.

— **Prijet prisiljenec.** Dne 18. julija je pobegnil prisiljenec Gregor Köchl in se podal na Korosko, kjer je začel operirati s tatvinami. Sedaj ga je pa orožništvo aretvalo in izročilo deželnemu sodišču v Celovec, odkoder se po prestani kazni zopet povrne v ljubljansko hišo pokore.

— **Pri delu ponesrečil.** Včeraj ob 3. popoldne je pri kamnoseku Tomanu kjer so se nedavno delavci borili za zboljšanje delovnih razmer in plač, stroj zagrabil Schwarz ml. za glavo. Nezvestnega so ranjenca prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico. Poškodba je težka.

— **Nočen obisk.** Doslej še neznani tatovi so se vtihotapili v streliško barako g. Rozalije Fischerjeve v Latermanovem drevoredu in pokradli par moških čevljev na zadrgo, tri listnice, skatulo, v kateri je bilo več žepnih nožev, medenih prstanov, beležnic, glavnikov ter 30 urnih verižic in 12 bodalc. Pred nakupom se svari!

— **Ilirska Bistrica.** V nedeljo torej 1. okt. je naloga vsakega bistriškega delavca da odda svoj glas onim kandidatom za obč. odbor, ki so jih že pri prvi volitvi izvolili. Pokažite bistriški sodrugi, da ste so naveličali frakarske komande, pa magari če jo vlada podpira. Da vsa ta vladna podpora ne bo spravila frakarjev zopet na županski stolec, se bo pokazalo v nedeljo. Bistriški trg mora postati delavski trg.

— **Elektrokineematograf „Ideal“.** Od sedaj naprej bodo večerne predstave točno ob 7., 8. in 9. uri. Spored za soboto, nedeljo in ponedeljek: Žurnal Pathe. (Tedenski pregled, najnovejše, šport, razno.) Kristjan je usmrtil svojo taščo. (Jako komično.) Hči živalskega kralja. (Ameriška drama.) Draginska demonstracija na Dunaju in pogled na opustošenja. (Veleaktualen posnetek.) Dva pobalina. (Jako komični prizori. Ameriška kinematografija.)

— **Dobro kavo napraviti** lahko samo z res dobrim kavnim pridatkom. Tak pa je samo Kolinska kavna primes, ki se med vsemi kavnimi pridatki po svojih lastnostih najbolj odlikuje. Rabijo jo že skoro vse naše gospodinjice.

Jesenice.

— **Klerikalna blnmaža na Javorniku.** V nedeljo, 24. t. m. so priredili jeseniški klerikalci na Javorniku javen shod za bližajoče se občinske volitve. Nabralo se je veliko število delavstva iz Javornika in Save, in ko je začel poslanec Piber lagati o socialnih demokrati, nastal je vrišč in mož je moral marsikatero grenko požreti. Za njim je prosil besede tov. del. Schlesinger, hoteč odgovoriti na zavita izvajanja Pibrova. Predsednik Čebulj pa mu ni dovolil besede, dasi so zborovalci splošno zahtevali, temveč je nesramno žalil navzoče socialne demokrate. Nastal je še večji vrišč in nevolja nad klerikalnimi strahopetniki, ki so se

H. Suttner, Ljubljana

Mestni trg (nasproti rotovža) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

==== Pripravna birmanska darila. ====

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

==== Ceniki zastoj in poštnine prosto. ====

zbal preprostega delavca. Med hrupom je dal Čebul besedo kaplanu iz Koroške Bele, ki pa siromak ni nič skupaj spravil. Tudi sedaj so prosili razni delavci za besedo, a Čebul jo je dal tovarniškemu mojstru Rozmanu, ki je nato nesramno žalil navzoče delavce. Med splošnim hrupom je moral Čebul zaključiti shod. Klerikalci na Koroški Beli hočejo pod firmo krščanskih mož spraviti v občinski odbor same mamele, ki bi potem glasovali za vse, kar bi župnik hotel. Župnik Kosir hoče imeti svojega muzikanta na občinske stroške, zato hoče imeti klerikalni odbor, pa mislimo, da mu bo spodletelo. Organista naj plačuje cerkev, ki ima v Avstriji nad tri milijarde premoženja, ne pa revno ljudstvo na Koroški Beli.

— **Tovarna svojim uslužbencem.** V torek 26. t. m. je bil pred tovarno nabit razglas, kjer tovarna obvešča svoje uslužbence, uradnike, mojstre in delavce, da je naročila vagon krompirja, ki pride v par dneh, in se bode prodajal po 8 K 25 vin. 100 kg. Ea vagon je pač malo za toliko družin, kot jih biva na Savi, a nekaj je pa vendarle. Take in enake stvari bi prav lahko nakupila občina za revnejše sloje. Ta slučaj je opomin in obenem tudi hud poper za našega gerenta.

Trbovlje proti draginji.

(Konec)

Sodrug Sitter je na to v primernih besedah zaključil zborovanje, nakar so se udeleženci uvrstili v sprevod; od zborovališča do Trbovelj je do malega pol ure hoda, sprevod pa je bil tako dolg, da so bile prve vrste v Trbovljah, zadnji del pa še v Lokah. Nad 3000 delavcev in delavk je korakalo v najzvočajšem redu v vstah po štiri, pet in celo po šest oseb. Ko so zadnji došli na veliki prostor pred občinsko hišo, je zgedel trg kakor morje človeških glav. V mraku, ki je že legel na zemljo, je bil pogled na to ogromno množico resnih in od težkega dela izmučenih obrazov naravnost strašen, obenem pa tudi veličasten.

Ko je nastala tišina, je s stopnic občinske hiše sodr. Sitter dejal: „Zbrali smo se tukaj, da izročimo županstvu resolucijo, izročam jo imenu trboveljskega delavstva z željo, da jo občinski zastop odpošlje na mesto, kamor je namenjena.“

Za sodrugom Sitterjem je poprijel za besedo g. župan Vodušek, ki je govoril nekako takole: „Cenjeni delavci, spoštovani občinarji! Prišli ste sem, da protestirate proti draginji; Vaš protest in Vaša današnja demonstracija je popolnoma opravičena; draginja je tako velika, da jo čutimo vsi. Tembolj me pa veseli, da se vrši Vaša demonstracija mirno in v popolnem redu; znano mi je, da imate na čelu jako pametne in vestne moške, zanesel sem se na to in ker Vas poznam kot poštene ljudi, sem ponujano mi orožniško asistenco odklonil. (Viharno odobravanje.) Priznam Vam, da tako ogromne množice delavstva še nisem videl zbranega. Vašo resolucijo predložim jutrnji seji občinskega zastopa in prepričani ste lahko, da se Vaša želja izpolni.“

Za županom je govoril sodrug Tokan naslednje: „Sodrug! Naš namen je bil, da vpošljemo po zastop naše občine protest proti vladajočim draginjskim razmeram ministrskemu svetu; v protestu zahtevamo ukrepitev vseh potrebnih korakov, ki merijo za ublažitvijo draginje. Ta svoj namen smo izvršili in dosegli, kakor smo slišali iz ust g. župana; prepričan sem, da ste vsi z menoj ene misli, ako izrekam županu za njegovo prijaznost zahvalo. Od tukaj se podamo tako mirno, kakor smo prišli, zopet nazaj; naša demonstracija, s katero smo na sijalen način izrazili svojo zadovoljnost, naj bo resen opomin vsem onim, ki se na potrebe delavstva ne ozirajo. Priznati je treba, da vodi kakor vselej, kadar gre za delavske koristi, tudi sedanji boj proti draginji izključno le proletarska socialna demokracija, zato je živila mednarodna socialna demokracija!“

Kakor vihar so zagrmeli iz tisočih grl živio-klici na socialno demokracijo. Kdor je hotel, ta je razumel, da je v teh klicih nekaj resnega, nekaj svarilnega. — Ko so se klici poglobili, se je začel sprevod polagoma pomikati nazaj proti Lokam. Spotoma je demonstrante ujel dež, toda nihče ni bil vsled tega potr, vsak je bil vesel, da se je demonstracija tako impozantno obnesla.

Pri tej priliki ne smemo pozabiti povedati, da je bila ta demonstracija, ki je napravila v Trbovljah na vsakogar najglobokejši vtisk, nekaterim trboveljskim purgarjem trn v peti. Ravno taki „gospodje“, ki bi morali biti rudarjem hvaležni, so se ustili, da mora žandarmerija demonstracijo preprečiti, češ razbili bodo vse. Prišlo je res kakih 12 žandarmerov iz Celja, ki jih je bil poslal okrajni glavar menda na željo dotičnih purgarjev, ki se pa niso pokazali na dan, ker ni bilo za to nobene po-

trebe. Vemo, kdo da so bili tisti imenitniki, ki so hoteli po vsej sili provocirati rabuke; pri priliki bomo imena teh imenitnikov rudarjem povedali, da spoznajo svoje hinavske nasprotnike in da jih ne bodo s svojim težko prisluženim denarjem nadlegovali.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. V soboto zvečer se ponavlja G. Giacose igrokaz: „Grešna ljubezen“ (za par-abonente) — V nedeljo popoldne ob 3. se igra za mladino prvič Nestroyeva burka s petjem in godbo: „Talisman“, v kateri pojeta gdna. operetna subreta R. Thalerjeva in g. spevokomik J. Povhe. Za lože nepar. — Zvečer se igra drugič znamenita K. Schönherrova komedija „Zemlja“ (za nepar-abonente) z g. Verovškom in go. Danilovo v glavnih vlogah. — V torek prvič Verdijeva opera „Rigoletto“ (za par-abonente) pod vodstvom g. kapelnika V. Talicha. Ker se kaže za to slavnostno predstavo največje zanimanje, je pričakovati razprodane hiše.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Odgovor turške vlade.

Carigrad, 29. sept. Turška vlada je danes dopoldne izročila italijanskemu poslaniku odgovor na italijanski ultimatum. Portaja je pripravljena pogajati se z Italijo o gospodarskih koncesijah in o posebnih interesih Italije v Tripolisu, pod pogojem, da se ohrani „status quo“ glede nasuverinitetne pravice porte in da Italija odjenja od vojaške okupacije.

Carigrad, 29. sept. Po mestu so razširjene vesti o nesoglasju v ministrskem svetu. Nekateri člani kabineta predlagajo, da se začne z Italijo takoj diplomatska pogajanja, drugi pa stoji na stališču, da je zahteve italijanskega ultimata na kratko odkloniti. Razširjene so tudi govorice o odstopu sedanje vlade; sestavo novega kabineta prevzame baje Kiamil paša ali pa Said paša. General Rolilant in drugi italijanski orožniški častniki v turški službi odpotujejo še danes iz Carigrada.

Vojno stanje.

Rim, 29. septembra. Agenzia Stefani poroča: Ker je otomanska vlada odklonila zahteve italijanskega ultimata, je zavladalo danes ob 3. popoldne med obema državama vojno stanje. Italijanska vlada bo z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga, skrbela za varnost Italijanov in tujcev v Tripolisu in v Cyrenai. Blokada tripolitsanske in cyrenaiške obale bo takoj naznanila nevtralnimi državam.

Rim, 30. septembra. Na parniku „Herkules“, ki je včeraj zapustil Tripolis, se je odpeljalo okoli 500 Evropejcev.

Carigrad, 30. septembra. Turška vlada bo še danes izročila italijanskemu poslaniku potnilist in izdala najostrejšo represalije zoper Italijo.

Pariz, 30. septembra. Turška porta se je v posebni noti obrnila na tuje vlade, v kateri protestira zoper postopanje Italije. Na tukajšnjem turškem poslanstvu izjavljajo, da se blokada tripolitsanskega obrežja turška vlada prav nič ne boji, ker je ne mesto Tripolis, temveč vse tripolitsansko obrežje vojaško dobro zavarovano. Turška posadka v Tripolisu je močna dovolj, da prepreči izkrcavanje italijanskih čet. Vse prebivalstvo je pripravljeno, da brani turško zemljo do poslednje kapljice krvi.

Pred Tripolisom.

Rim, 30. septembra. „Tribuna“ poroča iz Tripolisa: Prebivalstva se je ob dohodu italijanskih vojnih ladij polotila nepopisna panika. Vse prebivalstvo tabori na prostem. Včeraj so se zbrali v Tripolisu živeči Italijani na italijanskem konzulatu. Konzul jim je svetoval, da odpotujejo iz Tripolisa. V tripolitski luki sta zasedrana dva italijanska parnika, ki sprejmeta lahko 5000 potnikov. — Vse trgovsko življenje v Tripolisu je popolnoma ustavljeno. Vse kavarne, prodajalne in pisarne so zaprte. Po en francoski in nemški parnik sta pred Tripolisem pod polno paro pripravljena vsak trenotek za reševalna dela. Mladoturški odbor v Tripolisu in Arabci razvijajo živahno agitacijo med mohamedanskim prebivalstvom in oznanjajo odpor do zadnje kaplje krvi.

Carigrad, 29. septembra. Danes popoldne ob dveh se je nenadoma pojavil v tripolitski luki italijanski parnik z belo zastavo. Sodijo, da je izročil tripolitskemu vali ju zahtevo, da se mesto uda.

Palermo, 29. septembra. Okolo petih popoldne je došla iz Malte brzobjavna vest, da je bilo opoldne v tripolitski luki dvanajst italijanskih vojnih ladij in da se je izkrcavanje italijanskih čet že začelo.

Rim, 30. septembra. Posebna izdaja „Corriere d'Italia“ naznanja, da bo vihrala italijanska zastava še danes nad Tripolisom, bodisi da se bo mesto zlepa udalo, ali pa po grozovitih besedah topov.

Turško brodovje.

Carigrad, 30. septembra. Eskadra turškega brodovja je zapustila Beirut. Še danes je pričakovati rankontrov z italijanskimi vojnimi ladjami.

Dunaj, 30. septembra. „N. Fr. Presse“ poroča z zanesljive strani, da se je turško brodovje, ki je še pred kratkim bilo pred Beirutom, zbralo v Bosporu. Vsak karambol med turškim in italijanskim brodovjem je za enkrat nemogoč.

Oboroževanje Italije.

Rim, 29. sept. Današnji ministrski svet je sklenil dalekosežne vojaške in finančne odredbe, ki so potrebne za popoln uspeh tripolitsanske ekspedicije.

Malta, 30. sept. 17 italijanskih vojnih ladij in križark in 30 torpedovk nadzira ves turški pomorski promet od sirijske obale do egejskega morja. Gosta veriga bojnih ladij zapira dohod v Jadransko morje. Italijansko brodovje je pripravljeno, da prepreči vsak nenađen napad turškega brodovja na kak italijanski pristan.

Naziranje italijanske vlade.

Rim, 30. septembra. Še ni izgubljeno poslednje upanje, da izostane vojna. Italijanska vlada je pripravljena, da prizna sultanu formalno suvereniteto nad Tripolisom, zahteva pa, da pride tripolitski vilajet v vojaško in politično upravo Italije.

Javno mnenje obsoja italijanski rop.

Rim, 30. septembra. Skupina socialističnih poslancev je pozvala predsednika zbornice, da nemudoma skliče poslansko zbornico. Socialistična poslanca Trevès in Filipo Turati sta vložila naslednjo interpelacijo: Podpisani vprašajo vladu o vzrokih tripolitsanske ekspedicije in o povodu italijanskega ultimata otomanski vladi.

Milan, 30. septembra. „Secolo“ ostro kritizira italijanski ultimatum. Zanamarijenost dežele, piše, je slab pravni naslov za okupacijo, ker po tej logiki bi evropske države mirne vesti lahko okupirale južno italijanske pokrajine, kjer je beda in nevednost doma, kjer ni vodovodov ne cest.

Frankfurt, 30. septembra. „Frankfurter Ztg.“ imenuje italijansko ekspedicijo v Tripolis očitni rop, nasilje v miru, kateremu mora vsa Evropa ne glede na politične nazore in interese enodušno ugovarjati.

London, 30. septembra. Uradna „Westminster Gazette“ zahteva evropsko posredovanje v varstvo turške suverenitete. Brez vednosti sosedov je Italija položila roko na Tripolis. Naloga evropskih vlad bo, da poiščejo za Turčijo kompenzacijo.

Vsem železničarjem!

Dunaj, 30. septembra. Socialno demokratska strokovna organizacija železničarjev in z njo združena železničarska društva so izdala včeraj naslednjo okrcnico: „Kakor Vam je znano, smo dne 20. septembra t. l. predložili železniškemu ministrstvu zahteve železniških uslužbencev in delavcev in smo poslej v nešteti konferencah podali tako vodji železniškega ministrstva, kakor ministrskemu predsedniku potrebna pojasnila k tem zahtevam ter smo tudi konstatirali nujnost in potrebnost njih izvršitve. Sedaj se je minister odločil uvesti akcijo za zboljšanje položaja državnih uslužbencev, pri kateri akciji se bodo, kakor se nam zagotavlja, zlasti primerno upoštevale želje železniških uslužbencev in delavcev. O natančnejši vsebini tega zboljšanja je vlada izjavila, da ne more dati nobenega pojasnila, dokler niso predloge predložene parlamentu, kar se pa zgodi v najbližnjih dneh, ko se zbornica snide. Pod temi okolnostmi zahtevamo interesi železničarjev in stvarni položaj, da mirno čakamo na vsebino vladnih predlog, nakar si bodo

naši zaupniki napravili sodbo o elaboratu ter temu primerno uredili svoje korake v parlamentu. Ni torej na mestu za kakršnokoli izvenparlamentarno akcijo že danes določiti rok, bodisi 1. ali 15. oktober; nasprotno pričakujemo, da bodo člani naših organizacij in z njimi združenih društev vsako uro pripravljeni in da bodo pred vsem z največjo pažnjo sledili parlamentarni akciji naših zaupnikov. Samobesbi umevno se naši zaupniki v najkrajšem času snidejo in sicer takoj, ko bo predloga predložena parlamentu.

Socialna demokracija proti podražitvi piva.

Dunaj, 30. septembra. Uprave delavskih domov na Dunaju so sklenile odkloniti zvišanje cen piva in raje s 1. oktobrom opuste pivo. Vsa delavska konzumna društva so enoglasno sklenila, da ne vzamejo na znanje obvestila karteliranih pivovaren glede povišanja cen s 1. oktobrom in da ustavijo prodajo piva, če se cene zvišajo.

Gessmann.

Dunaj, 29. septembra. Bivši minister Gessmann, ki je pri zadnjih državno-zbornskih volitvah propadel, je odložil mesto deželnega odbornika. Krščansko-socialni klub v nižjeavstrijskem deželnem zboru je s 35 proti 26 glasovi postavil za kandidata Ernesta Schneiderja.

Celibat dunajskih učiteljc.

Dunaj, 30. septembra. Nižjeavstrijski deželni zbor je včeraj sklenil odpravo celibata za dunajske učiteljce.

Češki deželni zbor.

Praga, 29. septembra. Deželni zbor je sprejel predlogo o permanentni narodno-politične, šolske in finančne komisije. Prihodnja seja bo v torek.

Bosanske železnice.

Budimpešta, 30. septembra. Avstrijska in ogrska vlada sta sklenili, da pospešite zgradbo bosanskih železnic.

Baročansko vprašanje.

Pariz, 30. sept. Na pristojnem mestu zatrjujejo, da je nastala pavza v pogajanjih zaradi tega, ker vlada študira redakcijske spremembe nemškega drž. tajnika Kiderlen-Wächterja. O novih težkočah ne more biti govora.

Posledice toulonske katastrofe.

Pariz, 30. sept. Tulonsko pristanišče je zaradi ostankov križarice „Liberte“ nevarno drugim bojnim ladjam pri njihovem gibanju. Oklopujača „Jaurès Guiberry“ je zadela ob potopljeno ploščo „Liberte“ in je lahko poškodovana. Upajo, da odstranijo v dveh mesecih vse ostanke.

Švedske volitve.

Stockholm, 29. septembra. Volitve za ljudsko zbornico se bližajo koncu. Doslej so znani 204 rezultati. Vseh poslancev je po novem volilnem zakonu, ki sloni v proporcionalnem sistemu, 230. Doslej ima desnica 61, levica 87, socialisti 58 mandatov. Za ministrskega predsednika bo bržčas imenovan vodja levice Staaf.

Boji v Perziji.

Teheran, 29. septembra. V bližini Nobarana je bil včeraj ljut boj med vladnimi in ekssahovimi četami. Vladne čete so vjele 200 nasprotnikov, ki so obenem pustili na bojišču 400 mrtvih. Pod poveljstvom Salar ed Dauleha se ekssahove čete umikajo proti Hamadanu. Ekssah je baje v bližini Astrabada vjel s pomočjo Turkmenov poslanca Adina Muhamalkana ter ga takoj dal umoriti.

Lištnica uredništva.

Iz ljubljanske hranilnice. Vašo notico smo poslali uredništvu „Železničarja“.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zaloga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

GRAMOFONE

najboljše vrste po najnižji ceni avtomatične, posebno za gostilničarje pripravne priporočila

Ivo Bajželj
Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej)

Ravnokar so došle naj-novejše slovenske plošče A K 3-50. 1000 lgel K 2—.

Sodrug! Agitirajte za socialno demokratično časopisje! Vsak sodrug bodi naročnik našega lista, vsaka družina naj čita „Zarjo“.

Pa kaj se to pravi,
Če trehuh boli?
Pri pametni glavi:

zavžij!

Krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Stavbena parcela na Glincah

na zelo ugodnem prostoru se prodaja.

Poizve se v Linhartovi ulici št. 7, opoldne od 12.—1. in zvečer od 6. ure naprej.

Pozor! Kam pa danes?
Na vinsko trgatev

ki se vrši danes zvečer

: na Bregu št. 18. :

— Dobra kapljica, izvrstna kuhinja. —

Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

K obilni udeležbi vljudno vabi cenjene viničarje in viničarice

M. A. Barle, gostilničarja.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavnica, 80 cm dolgi, 60 cm ši, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3 50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm ši, 13, 14 70, 17 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm ši, 4 50, 5 20 in 5 70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12 80 in 14 80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajočo se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr. S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Delavcem in delavkam

priporoča se

velikanska zaloga
zgotovljenih oblek
po najnovejšem :
kroju za jesen in
: : : : zimo

Konfekcijska trgovina

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo 19.

Kuč

za slabokrvne in prebolele je
zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino Kuč najboljšo sred-
stvo, 5 kg franko K 4-50.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Laška in dunajska

kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

Vsak čas se dobe mrzla in gorka je-
dila, zmiraj sveže morske ribe in iz-
vrstno in ravno došlo vino „Brioni“.

Sprejme se abonente na kosilo in večerjo.

V prenovljenih prostorih in pod novim
ravnateljstvom se priporoča sl. občin-
stvu za obilen obisk.

Sprejme se tudi več gospodičen v kuharski pouk.

Plesni učitelj

Giulio Morterra

je dospel in prične s plesnim poukom 15. ok-
tobra t. l. — Ponudbe sprejema vsaki dan od
11. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure po-
poldne v hotelu pri „Slonu“ soba št. 73.

Najnižje cene!

Pristno gorenjsko in koroško

sukno

Največja zaloga pri

A. & E. Skaberné,

LJUBLJANA, Mestni trg 10.

Najnižje cene!

RAN KAVČIČ

gostilničar in posestnik, Privoz št. 4.

dovoljuje si naznanjati slav. občinstvu
otvoritev novo sezidanega modernega

zimskega kegljišča

v soboto, dne 30. septembra 1911
ter vljudno vabi prijatelje kegljanja.

Za dobro pijačo, mrzla in gorka
jedila je najboljše preskrbljeno.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska c. 17

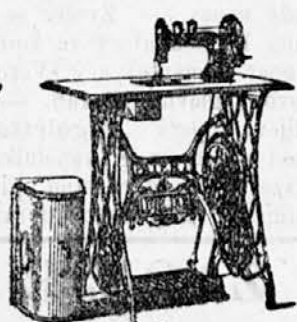
priporoča svojo
bogato zalogo

**šivalnih
strojev**

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa

Ceniki zastoj in franko.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu si dovoljujem
vljudno naznaniti, da sem otvoril

**gostilno „pri Bocu“
v Zeleni jami št. 70.**

Skrbel bom vedno za pristno
vinsko kapljico, sveže pivo ter mrzlo
in gorko kuhinjo.

Priporočam se slav. občinstvu za
obilen poset ter beležim z odličnim
spoštovanjem

Ivan Miklauc
gostilničar.

Ravnokar došlo sveže

jesensko blago.

Najmodernejše fino izvršene obleke, ra-
glane, površnike in pelerine za gospode,
dečke in otroke, kakor tudi konfekcija
za dame in deklice.

Prodajni najmodernejše klobuke od veleznanih
tvrdk Hüchl, Pichler in Bossi po K 2-90.

Brez konkurence. Priznana nizke cene.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 5

Tvrdka MAČEK & KOMP.

:: :: Franca Josipa cesta št. 3. :: ::

priporoča

mod. zalogo oblek, površnikov, angl. raglan itd.

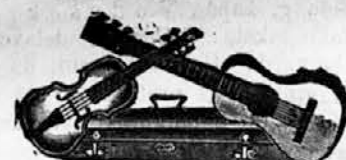
Sprejemajo se tudi naročila po meri.

Priznana solidna postrežba. Nizke cene.

FR. HOPF

sodno zaprisežen izvedenec v Ljubljani

Šelenburgova ulica 6.

Prva, največja in najstarejša od leta 1892 obstoječa

**trgovina s klavirji in godali
ter izposojevalnica godal.**

Klavirji, pianine, harmoniji (ameriški) najbolj slovečih firm Rösler,
Stelzhammer, Schandl, Horingl in edino zastopstvo dvorne firme
Förster.

Velika zaloga

**violin, vseh drugih godal in pihal,
strun in posameznih delov.**

Po nizkih cenah in na obroke.

:: Poprave in uglaševanje klavirjev jako ceno. ::

Kavarna Leon

Ljubljana, Stari trg.

Cenjenim p. n. gostom in slav. občinstvu iz Ljubljane in dežele
naznanjam, da sem svojo kavarno popolnoma na novo
preuredil in opremil. Točna postrežba. **Karambolistom na
Kranjskem sem na razpolago vsak čas na karambol-match.**

Odprto celo noč.

Z velespoštovanjem

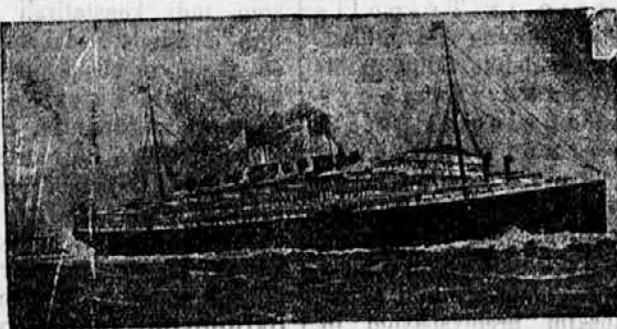
F. L. Pogačnik.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozi sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električna raz-
svetljavo, brezčnim brzojavom, na katerih je za vsakega pot-
nika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom,
sveži kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakavrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.